स्मिन्नुद्वे लोकप्रभवौ व्ययन्त ॥ ५४ ॥ स तेजो वैष्णवं पत्न्योर्विभेजे चरुसंज्ञितं ॥ द्यावापृथिव्योः प्रत्यग्रम
हर्पतिरिवातपं ॥ ५५ ॥ अर्चिता तस्य कौशल्या प्रिया केकयवंशजा ॥ अतः संभाविता ताभ्यां सुमि
त्रामैच्छदीश्वरः ॥ ५६ ॥ ते बहुज्ञस्य चित्तज्ञे पत्न्यौ पत्युर्महीक्षितः ॥ चरोरर्धार्धभागाभ्यां ताम
योजयतामुभे ॥ ५७ ॥ सा हि प्रणयवत्यासीत्सपत्न्योरुभयोरपि ॥ भ्रमरी वारणस्येव मदनिस्यंद
रेखयोः ॥ ५८ ॥ ताभिर्गर्भः प्रजाभूत्यै दध्रे देवांशसंभवः ॥ सौरीभिरिव नाडीभिरमृताख्याभिरम्मा

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

ॐ १

र० १०

वं०

८६

१ंजर्गतिफलारंभ
पा स्यातः

दः ॥५९॥ समग्रैरपि नक्षत्रैस्तारैरनुसरीकृतः रत्निवः ॥ पूर्णेन्तर्गतिफलारंभास्स्थानानि च संपदः

"८८४३" ॥६०॥ गुप्तैरेतान्सर्वास्त्वप्नेषु यामनैः ॥ प्रहिरो लिङ्गदाशाङ्कं चक्रलाञ्छितमूर्तिभिः ॥६१॥ देम

पत्रप्रमाजालैर्गगनेन्द्रवितन्वता ॥ उदयन्तेरसुपर्णैर्वेगात्काश्यपेयामुचा ॥६२॥ विमृज्यापोकौ

वा

स्तुभं न्याससंस्नानं जरविलविनैः ॥ वपुषा स्पष्टलक्ष्मी चंपकाञ्जनरक्तया ॥६३॥ तान्ताभिषेके

दिव्यावतिस्रोतस्सिमानितैः ॥ वृक्षार्षिभिः परं तु लम्बरं त्रिकं पञ्चमं सिरे ॥६४॥ तान्यः स्वल्पावि

806

राम

८६

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

कौसल्याप

दशरथः

धारःस्वप्नान्तरेप्युच्चैःप्रीतोऽसिपार्थिवं॥ मेनेपरार्ध्यमात्मानं गुरुत्वेनजगद्गुरोः॥ ६४॥ विभक्तात्मा

कौशल्या

विभुस्तासामेकःकुक्षिष्वनेकधा॥ उवासप्रतिमाचंद्रःप्रसन्नानामपामिव॥ ६६॥ अथाग्र्यमहिषी 807

राज्ञःप्रसूतिसमयेसती॥ पुत्रंतमोपहंलेभेनक्तंज्योतिरिवौषधीः॥ ६७॥ रामइत्य

भिरामेणवपुषातस्यचोदितः॥ नामधेयंगुरुश्चक्रेजगत्प्रथममंगलं॥ ६८॥ रघुवंशप्रदी

पेनतेनाप्रतिमतेजसा॥ रक्षागृहगतादीपाःप्रत्यादिष्टाइवाभवन्॥ ६९॥ शय्यागते

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

श्री ८
१० १०
३०
७१

कृष्णा कै

तं यामेत्तां मात्ता शातोदरी यमौ ॥ हैकत्तां भेत्रिवलिनाऽन्नाद्रवीर्वप्रार ॥ ३० ॥ कैप्याम् नयोजते मर ४०४

तोन्नामशीलवा नाम्रजौल द्गालश्च धौ सुमित्रांस्तु बुवैर्यमौ ॥ सप्पर्गा ध्वस्तनाविद्या प्रबोध विन पौर्ष

वं ॥ ३२ ॥ निर्दोष ममवांग्र वैमौ विष्का तमुलंजगत ॥ पुन्न गोदि वहिस्व गौ गांग जं पुरुषोत्तमं ॥

३ तस्वौंदपेच तुम्हेंः पौ लसाश्रकि तेश्वरांः ॥ विरजस्कैर्नमस्तद्रिर्दिराउ[illegible]सि ताईवां ॥ ३४

लशानेरंपघ स[illegible]त्वां भस्तन्नत्यादि वा करः ॥ रहो विवृकनार्दास्ता मैयविद्रम्यचो विवां ॥ ३५ ॥ राम

७१

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

809

॥ दशाननकिरीटेभ्यः तत्क्षणं राक्षसश्रियः ॥ मणिव्याजेन पर्यस्ताः पृथिव्यामश्रुबिन्दवः ॥ ७६ ॥

पुत्रजन्मप्रवेश्यानां तूर्याणां तस्य पुत्रिणः ॥ आरंभं प्रथमं चक्रुर्देवदुंदुभयो दिवि ॥ ७७ ॥ संतान

कमयी वृष्टिर्भवने चास्य पेतुषी ॥ सन्मंगलोपचाराणां सैवादिरचनाभवत् ॥ ७८ ॥ कुमाः

राः कृतसंस्कारास्ते धात्रीस्तन्यपायिनः ॥ आनंदेनाग्रजेनेव समं ववृधिरे पितुः ॥ ७९ ॥ स्वाभावि मा

कं विनीतत्वं तेषां विनयकर्मणा ॥ मुमूर्छ सहजं तेजो हविषेव हविर्भुजां ॥ ८० ॥ परस्परावि

ग्रजे व

।।।

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

श्री ८
१० ९०
२० ५८
८०

810

च्छास्नतद्दुर्घोरं नघं कुलं ॥ सुवर्णमुखो नपामासुर्दशरएपमिर्वंतिवः ॥ ८२ ॥ रुमानेवरिदिद्रैसोमात्रेय

धीमोरामलक्ष्मणौ ॥ नमामरनशत्रुघ्नौ पीत्माहंब्रह्मव्रम ॥ ८३ ॥ ...षाँ योवैस्कंविमदेतं पी

कदाचनः ॥ यस्यायपुरिमानस्सोर्थयाचंदनस्तुडपोः ॥ ... पश्तिजसा

चश्रवेण्य ॥ मनोर्बद्धनिदाघोत्ते शाम्रं दिवसाश्च ॥ ८४ ॥ ... व्यस्तः कृस्नवं

पवीपतेः ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणां मवतारंश्यौं गमवान् ॥ ८५ ॥ जुलौ रा राघवं मा सुस्तोगुस्तु

राम
७

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

हवन्तसाक्षा ॥ तस्मै कंचन्तुरं ते संरंगत्यैरिवं महार्णवाः ॥ ८६ ॥ स्फुरद्गजरवं दंतौ भग्विदैन्या
सिधारैर्न्नेयय रवपणवं घैं व्यक्तयोगैरूपायै ॥ द्विरिरिवं दुग्मा दीर्घैर्दोर्भिरंशैः सादी
पैः पतिरिवक्षेत्रजीनां तेषु का सेचन्द्रमिः ॥ ८८ ॥ इति श्री रघुवंशे महाकाव्ये क
वि कालिदासकृतौ ॥ म पूर्णेनो नाम दशमः सर्गः ॥ १० ॥ कौशिकेन स किल क्षि
तीश्वरो राममध्वरविघातशान्तये ॥ काकपक्षधरमैत्य याचितस्तेजसां हि

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

औं १
२०
३

मेदिनीपतिः

न वयः समीक्ष्यते ॥१॥ कृच्छ्रलब्धमपि लब्धवर्णभाक् तं दिदेश मुनये स 812
लक्ष्मणं ॥ अप्यसुप्रणयिनां रघोः कुले न व्यहन्यत कदाचिदर्थिता ॥२॥ या
वदादिशति पार्थिवस्तयोर्निर्गमाय पुरमार्गसत्क्रियां ॥ तावदाशु वि
हिता मरुत्सखैः सा सपुष्पजलवर्षिभिर्घनैः ॥३॥ तौ निदेशकरणोद्यतौ औं
पितुर्धन्विनौ चरणयोर्निपेततुः ॥ भूपतेरपि तयोः प्रवत्स्यतोर्नम्रयोरुपरि बाष्पबिं
रामः

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

दवं॥४॥ लक्ष्मणानुचरमेव राघवं नेतुमैच्छदृषिरित्यसौ नृपः। आशिषं प्र 813
युयुजे न वाहिनीं सा हि रक्षणविधौ तयोः क्षमा ॥५॥ तौ पितुर्नयनजेन वारिणा
किंचिदुक्षितशिखण्डकावुभौ ॥ धन्विनौ तमृषिमन्वगच्छतां पौरदृष्टिकृतमा
र्गतोरणौ ॥६॥ मातृवर्गचरणस्पृशौ मुनेस्तौ प्रपद्य पदवीं महौजसः ॥ रेजतु
र्गतिवशात्प्रवर्तिनौ भास्करस्य मधुमाधवाविव ॥७॥ वीचिलोलभुजयोर्
रेजतुश्च सुतरां महौजसः कौशिकस्य पदवीमनुद्रुतौ । उत्तरां प्रति दिशां वि
वस्वतः प्रस्थितस्य मधुमाधवाविव ॥७॥

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

ॐ २
र०
वं०
१०

814

तैंतयोर्शैशवाच्चपलमप्यशोभत ॥ तौयदागमनइवोद्यमिघयोनामधेयसदृशंविचे

ष्टितं ॥ ७ ॥ तौबलातिबलयोः प्रभावतोविद्ययोर्पथिमुनिप्रदिष्टयोः ॥ मम्लतु

र्नमणिकुट्टिमोचितौमातृपार्श्वपरिवर्त्तिनाविव ॥ ८ ॥ पूर्ववृत्तकथितैः पुरा

विदः सानुजंः पितृसखस्यराघवं ॥ उह्यमानइववाहनोचितपादचारमपि

नव्यमावयन् ॥ १० ॥ तौसरांसिरसवद्भिरम्बुभिः कूजितैः श्रुतिसुखैः पतत्रिणः

राम
१०

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

वायवः सुरभिपुष्परेणुभिस्छायया च जलदाः शिषेवरे ॥ ११ ॥ नौमि मत्स्यकमलप्रणोमि
(नच)
नां तपांशशिखनौ परिस्फुरमधिदां ॥ दर्शनेन लघुना यया त्वयोः प्रीतिमापुरुभयोस्तप
स्विनः ॥ १२ ॥ स्याणुदग्धवपुषस्तपोवनं प्राप्य दाशरथिरात्तकार्मुकं ॥ विग्रहेण
मदनस्य चारुणा सोऽभवत्प्रतिनिधिर्न कर्मणा ॥ १३ ॥ तौ सुकेतुसुतया खिलीकृ
तौ कौशिकाद्विदितशापया पथि ॥ निन्यतुः स्थलनिवेशताडिनी लीलयैव धनु

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

र्धीप्रधिज्यपत्नौ ॥२४॥ ज्यानिनादमनुगृह्णतीतयोः प्रादुरासवहुलक्षपाछविः ॥ ताड
कानरकपालकुंडलाकालिकेवनिविडावलाकिनी ॥२५॥ तीव्रवेगधुतमार्गवृ
क्षयाप्रेतचीवरवसास्वनोग्रया ॥ अभ्यभाविभरताग्रजस्तयावात्ययेवपितृ
काननोत्सया ॥२६॥ उद्यतैकभुजयष्टिमायतीं श्रोणिलंबिपुरुषांत्रमेखलां
तांविलोक्यवनितावधेघृणांपत्रिणासहमुमोचराघवः ॥२७॥ यच्चकारवि

र॰वं॰
२०१

८१६

रघु
२०१

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

चिरं शिलाघनेत्तारकोर स्मिंस्तं रामशायकैः ॥ छत्रपूर्विच्छिन्नशिरस्यस्य रद्दसां द्वारतां स गम
दंत्तकस्यत्तत्त ॥ १८ ॥ वाणाभिन्नहृदया निपेतुर्भीमास्वकाननमुवंनकेवलं ॥ विच्छ
ज पत्रयपरायस्थिरांसावणाश्रिया मं पिष्यकंपपत्त ॥ १९ ॥ सामसमन्मयशरेणाता
डिताद्दुःसहेनहृदये निशाचरी ॥ गंधवद्रुधिरचंदनोक्षिता जीवितेशवसतिं जगा
गाम सा ॥ २० ॥ नेक्करत्त घू मं मथमंत्रवन्मुनेः प्रापदस्त्रमवदानतोषितात् ॥ ज्यो

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

त्तिरिं धंननिपात्तिभास्करात्स्यंदकांतइवत्ताडकांतकः ॥२१॥ तैः शिवेषुवसत्तिर्गताध्वभिः
सायमाश्रमतरुष्वगृह्यत ॥ येषुदीर्घतपसः परिग्रहोवासवक्षणकलत्रतांययौ ॥
२२ ॥ प्रत्यपद्यत्तचिराययत्पुनः चारुगौतमवधूःशिलामयी ॥ स्वंवपुःसकिलः
कल्मषच्छिदांरामपादरजसामनुग्रहः ॥ २३ ॥ ताममनाश्रमपदंततःपरंपावनं
श्रुतमृषेरुपेयिवान् ॥ उन्मनाप्रथमजन्मचेष्टितान्यस्मरन्नपिवभूवराघवः ॥

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

२४॥ प्रासस्तादमनुनिर्गतमनन्ततः शिष्यवर्गपरिकल्पतादूरणं॥ वद्धपल्लववपु 819
टंजलिद्रुमंदर्शनोन्मुखमृगांतपोवनं॥२५॥ तत्रदीक्षितमृषिंररक्षतुर्विघ्नतोद
शरथात्मजौशरैः॥ लोकमंतमहः क्रमोदितौरश्मिभिःशशिदिवाकराविव॥२
६॥ वीक्ष्यवेदिमथरक्तविंदुभिर्बंधुजीवपृथुभिः प्रदूषितां॥ संभ्रमोभवदु
स्वदिर नारोचा
पोढकर्मणामृत्विजांच्युतविकंकतस्रुचां॥ उन्मुखः सपदिलक्ष्मणाग्रजो
॥२७॥

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

रा ५
र०वं०
१०३

वाणमाश्रयमुखात्समुद्धरन् ॥ सेरद्धस्ताक्लमपश्यदेवरेगधूपवत्पवतेरितध्व
जे ॥ २८ ॥ तत्रयावधिपतीमखद्विषांतौशरव्यमकरोत्सनैत्तरान् ॥ किंमहोरगवि
सर्पिविक्रमोराजिलेषुगरुडःप्रवर्त्तते ॥ २९ ॥ शास्त्रमुग्रजवमस्त्रकोविदः संदधे
धनुषिवायुदैवतं ॥ तेनशैलगुरुमप्यपातयत्पांडुपत्रमिवताडकासुतं ॥ ३० ॥
यः सुबाहुरितिराक्षसोऽपरस्तत्रतत्रविससर्पमायया ॥ तंक्षुरप्रशकलीकृतंकृ

राम
१०३

820

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

नीपष्टितांच्यमत्रदर्धंप्रमाद्रुहिः ॥ इत्यपास्तमखविघ्नयोस्तयोः सांयुगीनमभिनंदितं
द्यविक्रमं ॥ ऋत्विजः कुलपतेर्यथाक्रमं वाग्यतस्य निरवर्तयन् क्रियाः ॥ ३२ ॥ तौ प्र
णामचलकाकपक्षकौ भ्रातराववभृथाप्लुतौ मुनिः ॥ प्राशिषामनुपदं समस्पृशद्
दर्भपाटिततलेन पाणिना ॥ ३३ ॥ तं न्यमंत्रयत संभृतक्रतुं मैथलः (लः) समिथिलां व्रजन्व
शी ॥ राघवावपि विनाय विश्रुतौ तत्क्रतुः श्रवणजं कुतूहलं ॥ ३४ ॥ राघवान्वितमुप

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA

ॐ ६
र०
वं०
१०४

स्य तं मुनिं तं निशम्य जनको जनेश्वरः ॥ अर्थकाम सहितं सपर्यया देहवद्धमिव धर्म

मभ्यगात् ॥३५॥ तौ विदेहनगराधिवासिनां गां गताविव दिवः पुनर्वसू ॥ वप्

तांत पस्तु तौ सा मन्यते स्म पक्ष्मपातमपि वंचनां मनः ॥३६॥ यूपवत्यवसिते क्रियावि ते

तं
धौ कालवित्कुशिकवंशवर्द्धनः ॥ राममिष्वसनदर्शनोत्सुकं मैथिलाय कथयांव

भूव सः ॥३७॥ तस्य वीक्ष्य ललितं वपुः शिशोः पार्थिवः प्रथितवंशवर्द्धनः ॥ स्वं विधिं

822

रघु
१०४

CC-0. Gurukul Kangri University Haridwar Collection. Digitized by S3 Foundation USA